

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/36/2020
Identifikačné číslo spisu: 1416010197
Dátum vydania rozhodnutia: 16.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1416010197.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí konanom 16. novembra 2021 v Bratislave v trestnej veci obvineného H. A. pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného H. A. podanom proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/112/2018 z 25. septembra 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného H. A. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 3T/74/2016 z 26. júla 2018 bol obvinený H. A. uznaný za vinného zo spáchania prečinu podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že

H. A. a ďalšia trestne zodpovedná osoba v presne nezistenom čase roku 2004 prisľúbili poškodenému I. C., nar. XX. V. XXXX, že mu pomôžu s realizáciou predaja bytu poškodeného a následne poškodenému uviedli, že plateniu dane za predaj bytu sa môže vyhnúť tým spôsobom, že uzatvorí fiktívnu darovaciu zmluvu, avšak cena bytu mu bude vyplatená a následne obžalovaný a ďalšia trestne zodpovedná osoba vybavili, že poškodený dňa 19. mája 2004 uzatvoril vo forme notárskej zápisnice darovaciu zmluvu, ktorou daroval dcére obžalovaného U. A. a dcére ďalšej trestne zodpovednej osoby O. M. byt č. XX nachádzajúci sa na X p. bytového domu s. č. XXXX na W. ulici XX, XX, XX vo vchode č. XX v N., postaveného na parc. č. XXXX, XXXX a XXXX, ako aj spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach domu, spoločných zariadeniach domu a na pozemkoch parc. č. XXXX, XXXX a XXXX mylne sa domnievajúc, že mu bude obžalovaným a ďalšou trestne zodpovednou osobou vyplatená kúpna cena bytu, následný vklad vlastníckeho práva na základe vyššie uvedenej darovacej zmluvy v prospech U. A. a O. M. povolila Správa katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu, pracovisko Bratislava IV, na Gallayovej ulici č. 11v Bratislave dňa 21. mája 2004, obžalovaný a trestne zodpovedná osoba však už pred uzatvorením darovacej zmluvy vedeli, že poškodenému nebude poskytnuté protiplnenie zodpovedajúce kúpnej cene bytu a poškodenému a po smrti poškodeného dňa 27. mája 2004 ani jeho dedičom nebola zaplatená kúpna cena bytu a ani žiadne protiplnenie zodpovedajúce

hodnote bytu, následne na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 18. júna 2004 U. A. a O. M. predali vyššie uvedený byt a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach domu, spoločných zariadeniach domu a na pozemkoch ďalšej osobe, pričom vklad vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy bol povolený 21. júna 2004 a tento ďalší predaj bytu vybavoval obžalovaný H. A., čím obžalovaný s ďalšou trestne zodpovednou osobou spôsobil poškodenému I. C. celkovú škodu 710.000,-Sk (23.567,68 Eur).

Za to okresný súd menovanému uložil podľa § 221 ods. 2 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 37 písm. m) Trestného zákona a s použitím § 38 ods. 4 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky s tým, že podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona menovanému výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil; súčasne, podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona okresný súd obvinenému uložil probačný dohľad nad jeho správaním, ustanovil skúšobnú dobu podmienene odsúdenia vo výmere 3 (tri) roky a podľa § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona obvinenému uložil primerané obmedzenie spočívajúce v povinnosti nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému O. C. škodu vo výške 23.567,68 Eur a podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku odkázal poškodeného so zvyškom nároku na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, rozhodujúci na podklade odvolania obvineného rozsudkom, sp. zn. 1To/112/2018, z 25. septembra 2019, postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu s tým, že podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 221 ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona menovanému ustanovil skúšobnú dobu podmienene odsúdenia vo výmere 2 (dva) roky. Podľa § 50 ods. 2 Trestného zákona krajský súd uložil obvinenému povinnosť, aby v skúšobnej dobe podľa svojich schopností nahradil spôsobenú škodu za súčasného vyslovenia, že v ostatnej časti zostáva odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa nedotknutý.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal obvinený dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného zákona (vo veci konal, alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania), § 371 ods. 1 písm. g) Trestného zákona (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom) a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Obvinený v dovolaní argumentoval v zásade nasledovne:

„ ... dôvody dovolania spočívajú v chybách právnych, a to hmotnoprávnych ako aj procesnoprávnych. ... (proti rozsudku okresného súdu) podal odsúdený ihneď po jeho vyhlásení odvolanie proti všetkým výrokom. Následne podané odvolanie odôvodnil, kde bolo poukazané aj na to, že klient bol dvakrát súdom prvého stupňa oslobodený spod obžaloby prokurátora OP BA IV, pričom odvolací súd vždy zrušil rozsudky súdu prvého stupňa s odôvodnením nejasnosti a neúplnosti jeho skutkových zistení. Prvostupňový súd však po zrušení oslobodzujúcich rozsudkov v ďalšom konaní, ktoré predchádzalo odsúdeniu môjho klienta nevykonal žiadne ďalšie dokazovanie, teda nedošlo k žiadnej zmene dôkaznej situácie. Dokonca súd prvého stupňa, ktorý bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v odôvodnení svojho odsudzujúceho rozsudku uvádza, že sa nestotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu, ale ho rešpektuje a v otázke viny môjho klienta naň iba poukazuje. Podotýkame, že odvolací súd, pričom predsedom senátu bol JUDr. Richard Molnár (v súčasnej dobe už nevykonáva funkciu sudcu a je trestne stíhaný) ani nedal súdu prvého stupňa pokyn na vykonanie ďalších dôkazov. Z toho dôvodu považuje odsúdený tento rozsudok za arbitrárny a neodôvodnený v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd vôbec nezaoberal zásadnou právnou otázkou z pohľadu nesprávneho právneho posúdenia veci, a to že neb. I. C. ako

osoba spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu spísal darovaciu zmluvu na prevod svojho vlastníckeho práva k predmetnému bytu vo forme notárskej zápisnice po náležitom poučení zo strany notára o právnych dôsledkoch tohto svojho právneho úkonu. Podľa názoru obhajoby je vyriešenie tejto právnej otázky kľúčové pre právne posúdenie zisteného skutku zo strany konajúcich súdov. V konaní nebol vyprodukovaný jediný dôkaz, ktorý by potvrdzoval naplnenie zákonných znakov žalovaného skutku ako trestného činu, najmä z hľadiska jeho objektívnej stránky. Čo sa týka dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku uvádzame, že súčasne s trestným oznámením podaným 28. augusta 2018 na Generálnej prokuratúre SR na svedka - poškodeného O. C. pre podozrenie zo spáchania trestného činu krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 Trestného zákona podal klient aj podnet na preskúmanie zákonnosti postupu konajúceho prokurátora JUDr. Remiga Kubičku v jeho trestnej veci vedenej na OS Bratislava IV. V námietke zaujatosti klient poukázal na neštandardný postup tohto prokurátora, keď dosiahol zrušenie oslobodzujúcich rozsudkov na základe nezákonného dôkazu, ktorým je krivá výpoveď svedka - poškodeného O. C.. Práve v tomto postupe sa naplno prejavuje zaujatosť konajúceho prokurátora pre jeho pomer k prejednávanej veci voči môjmu klientovi, lebo bol to práve prokurátor JUDr. Kubička, ktorý rozhodoval aj vo veci trestného oznámenia na svedka - poškodeného O. C. pre podozrenie zo spáchania trestného činu krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 Trestného zákona, ktoré bolo podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietnuté. Súčasťou spisu je aj podanie pôvodne spoluobžalovaného L. M. označené ako ‚oznámenie‘, ktoré bolo doručené na OP BA IV 14. júna 2011, ktorého obsahom aj spolu s prílohou je možné ovplyvňovanie Okresnej prokuratúry Bratislava IV cestou Generálnej prokuratúry SR. K dovolaciemu dôvodu § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku si dovoľíme uviesť, že odsúdený H. A. poukazoval na nezákonnosť pri vykonávaní a hodnotení jednotlivých dôkazov, najmä z hľadiska ich posudzovania odvolacím súdom, ktorý tak mal na tieto dôkazy diametrálne odlišný názor ako prvostupňový súd. Je absurdné tvrdenie obžaloby, že v danom prípade bola darovacia zmluva simulovaným právnym úkonom, ktorý mal zastierať skutočnú vôľu zmluvných strán. Tento záver v žiadnom prípade nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, čo napokon skonštatoval aj súd prvého stupňa. Súd prvého stupňa pri rozhodovaní o vine môjho klienta vychádzal výlučne z právneho názoru odvolacieho súdu, ktorý poukazoval aj na dôkazy, ktoré boli vykonané v prípravnom konaní. Tieto však neboli vykonané zákonným spôsobom, lebo neboli vykonané po začatí trestného stíhania. Uznesením vyšetrovateľa PZ, ČVS: ORP-726/OEK-B4-2004, z 15. júla 2004 bolo začaté trestné stíhanie vo veci pre úplne iný skutok ako skutok, za ktorý bol klient obvinený, obžalovaný a na tretíkrát aj odsúdený. Z tohto dôvodu všetky ďalšie úkony trestného konania v predmetnej veci neboli vykonané zákonným spôsobom, lebo začatie trestného stíhania je východiskovou podmienkou, ktorý umožňuje vykonávať dokazovanie podľa VI. hlavy Trestného poriadku. V zmysle ustálenej judikatúry ide o podstatnú chybu konania, ktorá predchádzala podaniu obžaloby a jej odstránenie vyžaduje, aby bola vec súdom odmietnutá. Vo vzťahu k nesprávnemu posúdeniu skutku ako dovolaciemu dôvodu, ktorý je uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku považujeme za potrebné uviesť, že žalovaný skutok v žiadnom prípade nemôže byť trestným činom. Ako sme už poukázali, v konaní nebol vyprodukovaný jediný dôkaz, ktorý by potvrdzoval naplnenie zákonných znakov žalovaného skutku ako trestného činu, najmä z hľadiska jeho objektívnej stránky. V danom prípade ide v tomto smere o údajné konanie odsúdeného, ktorý mal uviesť neb. I. C. do omylu v tom, že po vyhotovení darovacej zmluvy na prevod vlastníckeho práva k jeho bytu mu bude zo strany odsúdeného vyplatená kúpna cena. Všetky vykonané dôkazy svedčia v prospech môjho klienta, a teda nespochybňujú prejavenu vôľu neb. I. C., ktorú urobil za života, pri plnom vedomí, riadne, zrozumiteľne, vážne a dobrovoľne za prítomnosti notára, ktorý vo svojej svedeckej výpovedi potvrdil, že pred spísaním darovacej zmluvy bol p. I. C. riadne a náležite poučený o právnych následkoch tohto právneho úkonu. To, že dedičia po nebohom I. C. sa domnievajú, že by to mohlo byť inak, nemôže zakladať žiadnu trestnoprávnu zodpovednosť môjho klienta a prokurátorovi, ktorý podával obžalobu, to muselo byť zrejme už z prípravného konania. Odvolací súd v tejto súvislosti vyjadril právny názor, že dobrovoľné uzatvorenie darovacej zmluvy zo strany nebohého I. C. môže zakladať znaky trestného činu podvodu, lebo pre tento trestný čin je typické, že myliaca sa osoba koná dobrovoľne v domnení, že sa nemá čoho obávať. S týmto názorom sa však v žiadnom prípade nemožno stotožniť, najmä z dôvodu, že pri spísaní predmetnej darovacej zmluvy bol nebohý I. C. zo strany notárky JUDr. Magdalény Čížovej riadne a dostatočne poučený o právnych následkoch svojho konania. Pokiaľ by sme pripustili, že nebohý I. C. bol uvedený do omylu, museli by sme pripustiť aj

trestnoprávnu zodpovednosť notára, ktorý je verejným činiteľom pri výkone svojej funkcie. Nemôže byť úlohou súdu v trestnom konaní spochybňovať zákonne vykonané právne úkony súkromného práva. Z tohto pohľadu je preto zrejmá ďalšia nesprávnosť pri posudzovaní skutku zo strany prvostupňového súdu, keď súd prvého stupňa pri právnom posúdení veci nezohľadnil princíp ultima ratio". V nadväznosti na uvedené obvinený odkázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky súvisiacu s dotknutým princípom, pokračujúc, že „... synovia nebohého I. C. sa mali v prvom rade obrátiť na civilný súd so žalobou o určení neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy spísanej vo forme notárskej zápisnice z 19. mája 2004 ... odvolací súd vo svojom odsudzujúcom rozsudku odsúdenému tiež uložil povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe podmieňačného odsúdenia spôsobenú škodu dedičom, čím zjavne nahradil civilný súd, ktorý mal v danej veci konať na podklade podanej civilnej žaloby. Poslednou právnou chybnou je to, že súdy obidvoch stupňov pri právnom posúdení veci nezohľadnili neúmerne dlhú dobu trestného stíhania od roku 2004 do 25. septembra 2019, t. j. viac ako 15 rokov. Zastávame názor, že v predmetnom trestnom konaní trvajúcim túto neúmerne dlhú dobu došlo k zjavnému nerešpektovaniu článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V zmysle judikatúry ESĽP sa za neúmerne dlhú dobu považuje obdobie 6 a viac rokov, čoho dôsledkom by malo byť zastavenie trestného stíhania z dôvodu zániku trestnosti. Účelom Trestného poriadku je, aby OČTK postupovali tak, aby boli trestné činy náležite zistené a trestné veci musia prejednávať čo najrýchlejšie v súlade s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Keď si zoberieme, že dozorový prokurátor podal obžalobu na súd 22. júla 2016, teda 12 rokov od začatia trestného konania, tak už na konci prípravného konania malo byť trestné stíhanie proti môjmu klientovi zastavené. Je nepochybné, že neúmerne sa predlžujúcou dĺžkou trestného konania sa vyvracia základný vzťah medzi trestným činom a ukladaným trestom. Doba medzi protiprávnym konaním páchatel'a a vynesením konečného rozhodnutia má bezprostredný vplyv na účel trestu. So zväčšujúcim sa časovým odstupom od spáchania skutku sa oslabuje účel individuálnej a generálnej prevencie". K tomu obvinený poukázal na obsah stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejneného pod č. Tpj 5/04.

„Na základe vyššie uvedených skutočností je podľa nášho názoru zrejmé, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/112/2018, z 25. septembra 2019, bol porušený zákon v neprospech obvineného H. A. (pozn.: v podanom dovolaní nie je uvedený návrh, ako ma dovolací súd o podanom dovolaní rozhodnúť, t. j. absentuje v ňom petíť)".

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, argumentujúc nasledovne:

„... obvinený neuviedol žiadnu konkrétnu skutočnosť, ktorá by v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku zakladala dôvod pre vylúčenie prokurátora. Preto dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku nie je naplnený. V predmetnej veci je zachovaná totožnosť následku medzi skutkom uvedeným v uznesení o začatí trestného stíhania a skutkom uvedeným v odsudzujúcom rozsudku. Preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nepovažujem za naplnený. Pokiaľ ide o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku skutok tak, ako je popísaný v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku napĺňa znaky trestného činu - prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona spáchaného spolupáchatel'stvom podľa § 20 Trestného zákona. Preto ani tento obvineným tvrdený dovolací dôvod nie je naplnený. Dĺžka trestného stíhania v tejto veci tiež nezakladá dovolací dôvod.

S poukazom na uvedené navrhujem, aby dovolací súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie obvineného H. A., nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku".

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1

Trestného poriadku) a dospel k záveru, že nie sú splnené dovolacie dôvody.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku. Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytykáaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Predmetný dovolací dôvod predpokladá konanie alebo rozhodovanie vylúčenej osoby, ktorá je zároveň z procesného hľadiska nositeľom postavenia orgánu činného v trestnom konaní (§ 10 ods. 1 Trestného poriadku), sudcu alebo prísediaceho.

Pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa vyžaduje splnenie podmienky, že vo veci konal, alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý bol vylúčený (§ 31 Trestného poriadku), pričom o jeho vylúčení nebolo rozhodnuté.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho

pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Vylúčenie sudcov, orgánov činných v trestnom konaní a iných osôb (spravidla označovaných aj ako tzv. „úradné osoby“) z vykonávania úkonov trestného konania predstavuje základný procesný mechanizmus na zaistenie nestranného rozhodovania v trestných veciach. Nestranné rozhodovanie je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania a jednou z hlavných premis dôvery občanov a iných subjektov práva v právo a právny štát. Za nestranné rozhodovanie sa totiž považuje len také rozhodovanie, ktoré vykonáva nezaujatá, neutrálna a objektívna úradná osoba. Ide o rozhodovanie „sine ira et studio“, čiže bez hnevu a zaujatosti, bez predsudkov a vášní, bez nenávisťi a nadŕžania.

Nestrannosť úradnej osoby má tri roviny:

- procesnú
- verejnú
- etickú.

Procesná dimenzia nestrannosti predstavuje možnosť oprávneného subjektu domáhať sa vylúčenia zaujatej úradnej osoby z vykonávania úkonov trestného konania, ako aj právo/povinnosť takejto osoby oznámiť svoju zaujatosť. Spravodlivé a nezaujaté rozhodnutie významne ovplyvňuje nazeranie verejnosti na vymožitelnosť práva a dôveru v orgány verejnej moci. Etický rozmer nestrannosti je daný samotnou úradnou osobou, jej svedomím a zodpovednosťou. Mantinely etiky vymedzujú profesijné etické kódexy. Úradná osoba nesmie najmä nikoho zvýhodňovať, podliehať nijakým vplyvom (verejnej mienke, oznamovacím prostriedkom) či výkon svojej funkcie nesmie podriaďovať verejnej publicite.

Princíp nestrannosti rozhodovania musia rešpektovať aj orgány činné v trestnom konaní - prokurátor a policajt a obdobne tak ďalšie osoby, ktoré vykonávajú úkony trestného konania. Ide najmä o probačného a mediačného úradníka, vyššieho súdneho úradníka, súdneho tajomníka, asistenta prokurátora a zapisovateľa. Na vylúčenie tlmočníka alebo prekladateľa (§ 29 ods. 1 Trestného poriadku) a znalca pribratého na podanie znaleckého posudku (§ 152 ods. 1 Trestného poriadku) sa vzťahujú osobitné predpisy. Aj pri posudzovaní nestrannosti týchto osôb sa primerane aplikujú zásady uplatňované pri posudzovaní nestrannosti rozhodovania sudcu. Spoločným menovateľom je záruka objektívnosti trestného procesu.

Najvyšší súd podotýka, že existenciu pomeru k veci alebo osobe nemožno konštatovať, ak ho obvinený alebo iný dotknutý subjekt odvodzuje od hodnotenia dôkazov či už sudcom, alebo inou úradnou osobou (orgány činné v trestnom konaní nevynímajúc) a z neho vychádzajúceho prístupu k prejednávanej veci (k tomu bližšie pozri napr. uznesenia najvyššieho súdu, sp. zn. 1Tošs/3/2008 <., 3Tost/7/2008 <., resp. 4Tz <./196/2001). Pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku nemožno zahrnúť také námietky, ktoré sa týkajú údajne zaujatého prístupu sudcov alebo orgánov činných v trestnom konaní, ktoré majú abstraktný, resp. všeobecný charakter.

Čo sa týka konkrétnej argumentácie obvineného v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, táto spočíva vo výlučne jednej namietanej skutočnosti a tou je údajná zaujatosť prokurátora JUDr. Remiga Kubičku, PhD., ktorú obvinený odvodzuje v podstate od toho, že menovaný prokurátor mal v jeho trestnej veci postupovať „neštandardne“.

„Neštandardnosť“ postupu prokurátora má podľa obvineného spočívať v tom, že JUDr. Kubička, PhD. „dosiahol“ zrušenie oslobodzujúcich rozsudkov súdu prvého stupňa na základe údajne nezákonného dôkazu, ktorým je podľa názoru obvineného krivá výpoveď svedka - poškodeného O. C.. Obvinený podal na svedka Hurbana trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu krivej výpovede a krivej prisahy, o ktorom rozhodoval ten istý prokurátor (JUDr. Kubička, PhD.), ktorý dotknuté trestné oznámenie obvineného odmietol postupom podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že uznesenie podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku nie je rozhodnutím urobeným v rámci trestného stíhania, ale pred jeho začatím. Existencia takéhoto

rozhodnutia nie je prekážkou trestného stíhania páchatela v zmysle § 9 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku, a preto trestné stíhanie možno prípadne začať opätovne, bez zrušenia uvedeného rozhodnutia v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku (v posudzovanom kontexte postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku).

Trestný poriadok pripúšťa proti takémuto uzneseniu (či už policajta alebo prokurátora) sťažnosť, ktorú môže podať aj sám oznamovateľ (§ 197 ods. 3 veta druhá Trestného poriadku). Z dôvodu zachovania objektívnosti rozhodovania je vylúčené, aby o sťažnosti rozhodoval prokurátor, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie (uznesenie). Dodržanie zákonných podmienok ohľadne príslušnosti na rozhodovanie o sťažnosti oprávnených osôb je pre orgány činné v trestnom konaní záväzná, čím sa nepochybné zabezpečuje aj nezávislé preskúmanie veci orgánom rozhodujúcim o podanej sťažnosti (primerane viď napr. uznesenie generálneho prokurátora, sp. zn. IV Pz 250/19/1000, z 9. októbra 2019).

Je preto vylúčené, aby bolo právo obvineného (oznamovateľa údajnej trestnej činnosti) na dôsledné posúdenie ním oznamovaných skutočností nestranným orgánom v naznačenom smere porušené významným spôsobom.

Z formulácie príslušných dovolacích námietok je zároveň zrejmé, že s rozhodnutím prokurátora podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku deklaruje obvinený svoju nespokojnosť. Preto možno spoľahlivo usúdiť, že proti dotknutému uzneseniu (zrejme) podal sťažnosť. Ak túto zákonnú možnosť nevyužil, nemožno túto faktickú „rezignáciu“ na svoje procesné oprávnenia vykladať v jeho prospech tak, že by opodstatňovala naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu.

Najvyšší súd zastáva názor, že v naznačenej súvislosti je potrebné per analogiam poukázať aj na ustanovenie § 31 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého dôvodom vylúčenia sudcu alebo senátu nie je skoršie rozhodnutie sudcu alebo senátu o obvinenom, spoluobvinenom alebo o iných obvinených, ktorých trestné činy spolu súvisia, ak nejde o rozhodnutie vo veci samej. Dotknuté ustanovenie sa analogicky uplatní aj na iné subjekty trestného konania, ktoré rozhodujú o obvinenom, spoluobvinenom alebo o iných obvinených, ktorých trestné činy spolu súvisia, teda aj prokurátora alebo policajta. Ak § 31 ods. 3 Trestného poriadku vylučuje dôvodné podanie námietky zaujatosti vo vzťahu k procesným situáciám, v rámci ktorých sa rozhoduje priamo o obvinenom, spoluobvinenom alebo o iných spoluobvinených, ktorých trestné činy spolu súvisia, a fortiori možno dospieť k záveru, že vylučuje založenie dôvodov zaujatosti prokurátora aj k rozhodnutiam, ktoré sa týkajú postupu po prijatí trestného oznámenia obvineného na inú osobu.

V posudzovanej veci niet sporu o tom, že obvinený napáda postup prokurátora súvisiaci s rozhodnutím, v rámci ktorého sa nerozhoduje priamo o konkrétnom obvinenom ani spoluobvinenom. Naopak, obvineným podané trestné oznámenie má, resp. malo mať priamu súvislosť s údajne protiprávnym konaním inej osoby, než obvineného.

Preto dôvodom vylúčenia prokurátora nemôže byť rozhodnutie, ktorým prokurátor odmietol trestné oznámenie obvineného podané na osobu, ktorá vystupuje v procesnom postavení svedka v trestnej veci obvineného podávajúceho trestné oznámenie a v ktorej prokurátor rozhodujúci o trestnom oznámení obvineného vykonával dozor.

Najvyšší súd zároveň poukazuje na znenie § 32 ods. 6 veta pred bodkočiarkou in fine Trestného poriadku, podľa ktorého o námietke zaujatosti strany, ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná.

Takouto námietkou zaujatosti sa príslušný orgán nezaobera a logicky o nej nevydáva ani žiadne rozhodnutie. Tým samozrejme nie je dotknutá povinnosť orgánu činného v trestnom konaní túto skutočnosť procesným spôsobom „zachytiť“, resp. inak formálne „zaprotokolovať“ tak, aby bolo zrejmé, že sa takou (hoci neprípustnou) námietkou „zaoberal“, ale výlučne v intenciách § 32 ods. 6 Trestného poriadku.

Najvyšší súd s odkazom na vyššie uvedené dospel k záveru, že obvinený „pod plášťom“ uplatňovaného dovolacieho dôvodu namieta výlučne procesný postup prokurátora, ktorý sa netýka trestnej veci, ktorá je predmetom dovolacieho konania pred najvyšším súdom.

Ak následne obvinený dôvodí, že menovaný prokurátor mal konať „neštandardne“ v tom zmysle, že opakovane „dosiahol“ zrušenie oslobodzujúcich rozhodnutí prvostupňového súdu odvolacím súdom, dotknuté konštatovanie najvyššieho súdu sa uplatní v tejto súvislosti primerane. Inými slovami povedané, využitie práva prokurátora podať odvolanie v neprospech obvineného podľa § 307 ods. 1 písm. a) v spojení s § 308 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku nie je ničím iným než procesným postupom prokurátora spočívajúcim vo využití svojho Trestným poriadkom zvereného dispozičného práva podať odvolanie v neprospech obvineného.

Z pohľadu najvyššieho súdu je zároveň pozoruhodné, že obvinený ním subjektívne pociťovanú „zaujatost“ predmetnú trestnú vec dozorujúceho prokurátora namietal až po dvojnásobnom zrušení oslobodzujúceho rozsudku okresného súdu odvolacím súdom, čiže po uplynutí viac než dvoch rokov.

K tomu najvyšší súd poukazuje na znenie § 31 ods. 5 Trestného poriadku. V tomto kontexte možno totiž mať oprávnené pochybnosti o tom, či bola takto formulovaná „námietka zaujatosti“ podaná včas.

Ak by najvyšší súd prijal argumentáciu obvineného, v takom prípade by bol automaticky vystavený obvineným „úspešne“ vznesenej námietke zaujatosti ad absurdum každý prokurátor, ktorý podal v tej - ktorej veci akéhokoľvek obvineného v jeho neprospech odvolanie, ktorému bolo odvolacím súdom vyhovené.

Len pre úplnosť najvyšší súd poznamenáva, že obvinenému bol v konečnom dôsledku rozsudkom odvolacieho súdu znížený pôvodne uložený trest odňatia slobody z pôvodnej výmery 3 (tri) roky na 2 (dva) roky s podmieneným odkladom jeho výkonu, čo vylučuje prípustnosť akejkoľvek rozumnej pochybnosti o vopred zaujatom postupe krajského súdu, resp. iných „úkladov“ prokuratúry alebo krajského súdu voči obvinenému. Argumentácia obvineného, že predsedom senátu odvolacieho súdu bol v súčasnosti trestne stíhaný JUDr. Richard Molnár neobstoí, nakoľko ide o skutočnosť, ktorá je v predmetnom kontexte úplne irelevantná. Prijmúc argumentáciu obvineného by totiž najvyšší súd konštatoval, že ktoréhokoľvek v minulosti vydané rozhodnutie sudcu, ktorý bol následne trestne stíhaný automaticky zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Ak má obvinený subjektívny pocit, že k jeho odsúdeniu došlo v dôsledku spáchania trestného činu menovaným sudcom, nič nebráni tomu, aby využil iný mimoriadny opravný prostriedok. Týmto je podanie návrhu na povolenie obnovy konania (§ 393 a nasl. Trestného poriadku) s poukazom na údajné naplnenie dôvodu povolenia obnovy konania podľa § 394 ods. 5 Trestného poriadku.

Neuniklo pozornosti najvyššieho súdu, že z odvolania obvineného proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu možno vyvodíť len nejasnú zmienku o tom, že podá (čo neznamená, že podal) trestné oznámenie na svedka C.. Obvinený dodal, že podá (detto) podnet na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky s podnetom na preskúmanie postupu Okresnej prokuratúry Bratislava IV v predmetnej trestnej veci, či nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu marenia spravodlivosti (viď rub č. I. 1529 spisu). Obvinený však v žiadnom prípade nenamietal zaujatost' menovaného prokurátora. Ním označené podania takisto nie sú súčasťou predloženého spisu. K tomu zostáva poukázať na obsah zápisnice o verejnom zasadnutí pred krajským súdom konanom 25. septembra 2019 (č. I. 1548 a nasl. spisu), z ktorej nevyplýva ani náznak zmienky o namietanej zaujatosti prokurátora vykonávajúceho dozor v predmetnej trestnej veci.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na ustanovenie § 371 ods. 4 veta prvá Trestného poriadku, podľa ktorého dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Napriek uvedenému sa najvyšší súd dotknutou argumentáciou obvineného zaoberal, čo však nemení nič na vyššie prijatom závere o jej nedôvodnosti.

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že dovolacie argumenty obvineného nezakladajú dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom" a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom", nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal a neprihliadal na neho.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy,

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonal nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonal ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie.

Vyššie uvedené skutočnosti musia byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro" (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom (a samozrejme neprihliadanie na neho), nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.), aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Takisto je vylúčené, aby dovolací súd za danej procesnej situácie preveroval úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Dovolacie námietky obvineného sú v dominantnej miere vyjadrením nesúhlasu s hodnotením vykonaných dôkazov a spočívajú v spochybňovaní skutkových záverov súdov nižších stupňov. Obvinený v podstate napáda spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a tieto zároveň sám hodnotí zo svojho uhla pohľadu, opakujúc argumentáciu obsahovo totožnú s námietkami, ktoré predniesol v konaní pred odvolacím súdom. Tvrdenia obvineného preto možno chápať ako akúsi reinterpretáciu už vykonaného dokazovania, ktorého výsledky obvinený subjektívne reflektuje (pochopiteľne) vo svoj prospech v snahe dospieť k záveru, že skutok nie je trestným činom.

Takáto formulácia dovolacích námietok však pramení z nesprávneho pochopenia významu dovolania a charakteru dovolacieho konania. Toto nesprávne „uchopenie“ obvinenému zákonom zvereného práva podať mimoriadny opravný prostriedok nachádza svoj prirodzený následok v tom, že namiatané skutočnosti nemožno subsumovať ani pod žiaden iný dôvod dovolania tak, ako sú tieto taxatívne uvedené v § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku [viď § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku].

V dovolacom konaní nemožno účinne namietat' zvolené, resp. použité dôkazné prostriedky a na ich podklade vykonané hodnotenie dôkazov na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku, ak takéto finálne hodnotenie v konečnom dôsledku „nevyhovuje“ predstavám dovolateľa - obvineného. Tento kruh viazanosti správnosťou a úplnosťou zisteného skutku sa v tomto kroku uzatvára s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

S poukazom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Čo sa týka zostávajúcich dovolacích námietok obvineného, ktoré menovaný nesprávne subsumoval pod dotknutý dovolací dôvod najvyšší súd odkazuje na nižšie uvádzané konštatovania obsiahnuté v ďalšom texte tohto uznesenia.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

V dovolacom konaní niet právne významného priestoru pre ďalšiu obhajobnú argumentáciu charakteru typického pre konanie pred súdom prvého stupňa, resp. pre odvolacie konanie. Ako dobrý príklad takto formulovanej argumentácie obvineného prezentovanej v dovolaní dokonale poslúži napríklad námietka v znení „... v konaní nebol vyprodukovaný jediný dôkaz, ktorý by potvrdzoval naplnenie zákonných znakov žalovaného skutku ako trestného činu, najmä z hľadiska jeho objektívnej stránky“, resp. „všetky vykonané dôkazy svedčia v prospech môjho klienta“.

Takmer celá argumentácia dovolateľa je skutkového charakteru (obvinený nesúhlasí so skutkovými závermi konajúcich súdov a odmieta svoju vinu). Z dovolania je na prvý pohľad evidentné, že obvinený danosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odvodzuje práve od ním subjektívne označovaného nedostatočne, resp. nesprávne zisteného skutkového stavu a postupu súdu pri jeho zisťovaní, resp. získavaní dôkazného podkladu potrebného pre jeho ustálenie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie. Najvyšší súd preto opätovne zdôrazňuje, že obvinený celkom zjavne nerozlišuje skutkové námietky od právnych, pričom jedine právne námietky by bolo možné považovať za relevantné a bolo by potrebné sa nimi aj skutočne zaoberať v dovolacom konaní.

Najvyšší súd pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre najvyšší súd je v zmysle uvedeného kľúčovým ustálenie skutku v spojení s príslušnými skutkovými zisteniami tak, že obvinený spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Najvyšší súd uvádza, že ak obvinený namieta nepreukázanie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, tak je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemôže naplňať ani poukaz na to, či bola alebo nebola v konaní preukázaná - dokázaná objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu.

Táto totiž predstavuje:

- a) konanie páchatel'a - aktívny prejav vôle páchatel'a navonok ako vedomá činnosť zameraná na dosiahnutie určitého cieľa (spojenie fyzickej a vôľovej zložky takéhoto konania), resp. opomenutie konania, na ktoré bol páchatel' podľa svojich pomerov a okolností povinný,
- b) následok - porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného Trestným zákonom, ktoré je spôsobené zavineným konaním páchatel'a (podľa vplyvu konania na objekt záujmu môže byť následkom buď porucha alebo hrozba reálneho vzniku poruchy vo vzťahu k záujmu chráneného Trestným zákonom),
- c) príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi konaním páchatel'a a spôsobeným následkom - povedané inými slovami, príčinou následku je také konanie, bez ktorého by následok nebol nastal; základným predpokladom trestnej zodpovednosti páchatel'a je isté zistenie, či následok a príčinný vzťah je pokrytý jeho konaním a či toto konanie má znaky zavinenia.

Tu si treba uvedomiť, že zistenie a konštatovanie naplnenia, či nenaplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu patrí medzi okolnosti podliehajúce normám procesného práva a vykonáva sa v rámci dokazovania tak, ako to predpokladá ustanovenie § 119 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku: „V trestnom konaní treba dokázať, najmä či sa stal skutok a či má znaky trestného činu“.

Platí, že pod pojmom „znaky trestného činu“ treba chápať znaky skutkovej podstaty trestného činu. Zároveň je nepochybné, že § 119 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku zakladá pre trestné konanie obligatórnu povinnosť preskúmať, či skutok vyčerpáva (pokrýva) všetky základné obligatórne znaky skutkovej podstaty niektorého z trestných činov uvedených v osobitnej časti Trestného zákona (objekt, objektívna stránka, subjekt, subjektívna stránka).

Preto nemôže najvyšší súd v rámci už tretej inštancie preskúmať, či bolo, alebo nebolo dokázané (preukázané vykonanými dôkazmi) naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu ak táto je správne obsiahnutá v skutkovej vete. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by neprípustne zasahoval do priebehu dokazovania jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to učinili sudy nižších stupňov. Preto [rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku] najvyšší súd uzatvára, že táto námietka obvineného, nenaplnajú dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ani žiadny iný).

Ak obvinený namieta nesprávnosť výroku súdu prvého stupňa, ktorým mu bola okresným súdom uložená povinnosť nahradiť poškodenému O. C. spôsobenú škodu (jednak s poukazom na zásadu ultima ratio, resp. „suplovanie“ úlohy, ktorú mal na podklade civilnej žaloby vyriešiť civilný súd), najvyšší súd

sa nemohol stotožniť s argumentáciou dovolateľa ani v tejto časti.

Podľa § 287 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku súd rozhodne vždy, ak odsudzuje obžalovaného za trestný čin, ak je výška škody súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného (alebo ak ide o náhradu morálnej škody spôsobenej úmyselným násilným trestným činom podľa osobitného zákona), ak škoda nebola dosiaľ uhradená.

Priznaniu nároku na náhradu škody zároveň nesmie brániť žiadna zákonná prekážka, ktorú by v danom prípade mohlo predstavovať prebiehajúce civilné konanie pred civilným súdom o tom istom nároku (v civilnom konaní totiž nemusí byť rozhodnuté právoplatne). „Trestný“ súd je v adhéznom konaní limitovaný tým, že musí preveriť neexistenciu zákonnej prekážky pre priznanie takéhoto nároku, resp. či bola škoda (alebo jej časť) už uhradená. Je tomu tak z dôvodu, že primárnou požiadavkou je v naznačenom procesnom kontexte splnenie podmienky, že je výška spôsobenej škody súčasťou skutkovej vety výrokovej časti rozsudku.

Čo je podstatné: skutočnosť, že by si poškodený C. v čase vydania odsudzujúceho rozsudku uplatnil civilnou žalobou voči obvinenému nárok na náhradu škody z predloženého spisu vôbec nevyplýva. Naopak, ešte okresný súd konštatoval, že z osvedčenia o dedičstve po nebohom I. C. vyplýva, že byt v N. na W. ul. (ktorého vlastnícke právo previedol nebohý I. C. dcéram obvinených A. a M.) nebol predmetom dedičského konania.

Ak poškodený disponuje v dôsledku rozhodnutia okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu právoplatným exekučným titulom vo vzťahu k časti ním uplatneného nároku na náhradu škody, bol tomu zodpovedajúcim spôsobom odkázaný na uplatnenie jeho zvyšku pro futuro samostatným výrokom okresného súdu podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku. Ak by poškodený - napriek tomu, že mu bol dotknutý nárok sčasti priznaný okresným súdom v trestnom konaní - v konaní pred civilným súdom na podklade súkromnoprávnej žaloby znovu uplatnil celý nárok (v celej jeho pôvodne požadovanej výške), je nanajvyš pravdepodobné, že civilný súd by žalobu poškodeného v tejto časti zamietol. Na strane druhej, ak by civilný súd súkromnoprávnej žalobe poškodeného napriek uvedenému právoplatne vyhovel v celom rozsahu, musel by poškodený v tomu zodpovedajúcej časti vrátiť už trestným súdom priznaný nárok na náhradu škody v tam uvedenej výške obvinenému z titulu bezdôvodného obohatenia, nakoľko by išlo o majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu (viď § 451 ods. 1, ods. 2 a § 456 OZ).

Úvahy obvineného, s poukazom na vyššie uvedené, najvyšší súd odmietol ako nedôvodné a aj preto nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

+ + +

Obvinený v zostávajúcej časti dovolacej argumentácie vzťahujúcej sa k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku uviedol, že okresný súd (viazaný právnym názorom odvolacieho súdu) prihliadol aj na dôkazy, ktoré boli vykonané v prípravnom konaní; tieto ale neboli vykonané po začatí trestného stíhania. Uznesením vyšetrovateľa z 15. júla 2004, ČVS: ORP-726/OEK-B4-2004, bolo totiž síce začaté trestné stíhanie vo veci, ale pre úplne iný skutok než ten, za ktorý bol napokon právoplatne odsúdený, a preto všetky ďalšie úkony trestného stíhania, ktoré nadväzovali na vydanie uznesenia o vznesení obvinenia, neboli vykonané zákonným spôsobom, čo predstavuje podstatnú chybu konania, ktorá predchádzala podaniu obžaloby; pre jej odstránenie bolo nutné, aby súd podanú obžalobu odmietol.

Najvyšší súd opätovne podotýka, že obvinený predmetnú dovoláciu námietku uplatnil až v podanom dovolaní, čo jednoznačne zakladá zo strany najvyššieho súdu opodstatnenosť postupu podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku.

Napriek uvedenému najvyšší súd pre úplnosť uvádza nasledovné.

Obvinený porušenie totožnosti skutku podradil pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, pričom správne mala byť táto okolnosť podradená pod písm. c) ustanovenia § 371 ods. 1 Trestného poriadku tak, ako sa k tomu vyjadril už Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze, sp. zn. IV ÚS 98/2014, z 18. marca 2015. Ústavný súd vyslovil, že námietka nezachovania totožnosti skutku medzi rozsudkom a obžalobou je špecifická a úzko súvisiaca s realizáciou a naplnením práva obvineného na obhajobu. Preto takáto námietka napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený tiež namieta arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa. Dotknutý argument obvinený podoprel o ním uvádzanú skutočnosť, že okresný súd rozhodol na podklade právneho názoru odvolacieho súdu, ktorý okresnému súdu pri dvojnásobnom zrušení oslobodzujúceho rozsudku a vrátení veci neuložil povinnosť vykonať ďalšie dôkazy. Ako je zrejmé z rozsudku okresného súdu a odvolacieho súdu - odvolací súd v zásade „len“ prikázal okresnému súdu z dôvodu nejasnosti a neúplnosti jeho skutkových zistení prihliadnúť na usvedčujúce dôkazy.

Najvyšší súd konštatuje, že obvinený svojim dovolaním vo vyššie naznačenej časti - opäť vecne, ale irelevantne - napadol rozsudok odvolacieho súdu s odkazom na porušenie totožnosti skutku ako aj nedostatočnosť odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu „v skutočnosti“ s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Preto ide o námietku obsahovo spadajúcu pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a

jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

Vyššie vyjadrené právne úvahy treba vnímať v ich vzájomnej a jedinečnej súvislosti tak, že sú premietnutím práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (čl. 6 ods. 1 Dohovoru v spojení s čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach; obdobne tak pozri Hirvisaari v Fínsko a ďalšie).

K tomu najvyšší súd dodáva, že právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa doplňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect) nie je arbitrárny (svojoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že napriek nespornému významu vyššie podrobne rozvedeného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Ván Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid' napr. Ván Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé.

Každý výrok rozsudku, ktorý obsahuje odôvodnenie, musí byť odôvodnený stručne; z kontextu § 168 ods. 1 Trestného poriadku však vyplýva, že musí byť zároveň odôvodnený presvedčivo a tak, aby rozhodnutie súdu bolo preskúmateľné. Preto je potrebné, aby rozhodnutie súdu ako celok vyplývalo z hodnotenia dôkazov súdom v intenciách § 2 ods. 12 Trestného poriadku - t. j. podľa svojho vnútorného presvedčenia založené na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či dôkazy obstaral súd, prokurátor, policajt alebo obvinený, či jeho obhajca.

Čl. 6 ods. 1 Dohovoru zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu, k nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie vecí (rozhodnutie ESĽP z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, str. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na prejednaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (m. m. III. ÚS 199/08).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na

záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra EŠLP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov, podľa názoru najvyššieho súdu, týmto kritériám vyhovujú.

Čo sa týka skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, týmto sa rozumie skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie. Skutok zahrnutý v tzv. „skutkovej vete“ musí vyjadrovať všetky skutkové okolnosti významné z hľadiska použitej právnej kvalifikácie. Zo skutočnosti, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, nemožno vyvodiť záver, že medzi opisom skutku tak, ako je tento uvedený v skutkovej vete uznesenia o začatí trestného stíhania, resp. uznesenia o vznesení obvinenia, obžalobným návrhom a skutkovým výrokom rozsudku musí byť vždy úplná zhoda. Súd musí skutok uvedený v obžalobe prejednať vždy v celom rozsahu, pričom má právo a povinnosť do rozhodnutia premietnuť výsledky hlavného pojednávania, ktoré prípadne údaje uvedené v obžalobe modifikujú, pokiaľ sa neporuší totožnosť skutku.

Totožnosť skutku znamená jeho zhodnosť, identitu, vyžaduje skúmanie, či sa trestné konanie týka tej istej udalosti vo vonkajšom svete toho istého skutkového deja, preto musí byť skutok, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný, presne označený s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, pokiaľ ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. To ale neznamená, že musí ísť od začiatku trestného stíhania až do jeho skončenia o úplnú a nemennú zhodu popisu udalosti, o ktorej sa rozhoduje, t. j. že v uznesení o začatí trestného stíhania alebo uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku sa musí skutkový dej úplne rovnako popisovať, pretože vykonávaním dôkazov v priebehu trestného stíhania, teda aktivitou orgánov činných v trestnom konaní i súdu získané poznatky o skutočnosti sa môžu zmeniť. Niektoré údaje uvedené v uznesení o vznesení obvinenia, resp. aj uznesení o začatí trestného stíhania môžu vo vzájomnom porovnaní a v porovnaní s rozsudkom prirodzene odpadnúť, niektoré môžu pribudnúť a iné sa môžu upresniť.

Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Z hľadiska tohto ustanovenia podstata skutku teda spočíva v účasti obvineného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Pritom však ani účasť (aktivita) obžalovaného a ani následok, ktorý tým bol spôsobený, nemusia byť úplne zhodné. Stačí, ak sú aspoň sčasti zachované v rozhodnutí súdu (na základe výsledkov vykonaného dokazovania) v porovnaní s obžalobou.

Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta, času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Z toho potom vyplýva, že:

- totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného i čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná,
- pri nezhode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, ktoré vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní, môže udržiavať totožnosť skutku totožnosť spôsobeného následku,
- ak sa dotýkajú zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku dokazovania na hlavnom pojednávaní, skutočností, ktoré vo svojom súhrne tvoria konanie, totožnosť skutku bude zachovaná, ak konanie popísané v obžalobe a konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné. To isté platí, pokiaľ ide o následok, resp. o obsah následku,
- totožnosti skutku sa nedotkne pri zhode konania alebo následku, ak napríklad pristúpi okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby alebo okolnosť, ktorej právne zhodnotenie zakladá znak

činu prísnejšie trestného.

Z dôvodu prehľadnosti najvyšší súd sumarizuje.

Totožnosť skutku je zachovaná:

- a) v prípade úplnej zhody konania a následku,
- b) zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku,
- c) zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj
- d) v prípade, ak konanie alebo následok, resp. oboje budú aspoň čiastočne zhodné v podstatných okolnostiach, najmä skutkových, odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní.

Keďže neexistuje všeobecne platná smernica vysvetľujúca, kedy je vo všeobecnosti zachovaná totožnosť skutku, je preto nevyhnutné skúmať túto otázku vždy individuálne podľa okolností konkrétneho prípadu.

V zásade platí, že aktivitou orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu v priebehu trestného stíhania sa môžu poznatky o skutočnostiach získané vykonávaním dôkazov zmeniť. Totožnosti skutku sa pri zhode konania alebo následku nedotkne, ak napríklad dôjde k zmene v okolnostiach, ktoré individualizujú stíhaný alebo už „zažalovaný“ skutok z hľadiska času, miesta spáchania činu, formy zavinenia, rozsahu následku a motivácie, keď inak zhoda v následku alebo v konaní nie je dotknutá. To znamená, že napríklad upresnenie spôsobu vykonania činu alebo výšky spôsobenej škody nemenia na podstate skutku vôbec nič.

V trestnej veci obvineného je zrejmé, že totožnosť skutku bola od okamihu vydania uznesenia o začatí trestného stíhania (č. l. 4 a nasl., zv. č. I.), uznesenia o vznesení obvinenia (č. l. 6 a nasl., detto), cez podanie obžaloby (č. l. 1341 a nasl.) až po vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku zachovaná, pretože od okamihu začatia trestného stíhania bolo zrejmé, že vo veci je vedené trestné stíhanie pre trestný čin podvodu, ktorého sa mali trestne zodpovedné osoby dopustiť tak, že na základe falošného splnomocnenia vystaveného I. C. za účelom zastupovania jeho osoby splnomocnencami H. A. a L. M. trestne zodpovedné osoby odpredali jednoizbový byt, čím spôsobili poškodenému dedičovi U. C. škodu najmenej 608.000,00 Sk,-. Na tom nič nemení skutočnosť, že obvinenému H. A. bolo následne postupom podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie za trestný čin podvodu, ktorého sa mal dopustiť spoločne s obvineným L. M. v zásade na tom skutkovom základe, že obvinený A. po predchádzajúcej vzájomnej dohode s obvineným M. naviedol I. C. k podpísaniu notárskej zápisnice, ktorej predmetom bolo darovanie bytu vo výlučnom vlastníctve I. C. obdarovaným U. A. (dcérou obvineného A.) a O. M. (dcérou obvineného L. M.) s cieľom vyhnúť sa plateniu daní z predaja nehnuteľnosti poškodeným, ktorému zároveň prisľúbili odovzdanie finančných prostriedkov rovnajúcich sa kúpnej cene bytu, tieto mu neodovzdali, čím spôsobili dedičom poškodeného U. C., O. C. a W. C. škodu vo výške 710.000, 00 Eur. Obdobne tak je v spojení s uvedeným zachovaná totožnosť skutku (konkrétne s poukazom na splnenie podmienky totožnosti následku) aj s ohľadom na skutkovú vetu podanej obžaloby, resp. skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku.

Povedané inými slovami, obvinený H. A. od okamihu, kedy mu bol oznámený obsah uznesenia o vznesení obvinenia mal vedomosť o tom, že je stíhaný za trestný čin spočívajúci v obohatení seba alebo iného na škodu cudzieho majetku tým, že nebohého I. C. uviedol do omylu, a tak spôsobil na cudzom majetku väčšiu škodu.

Dodatočná „úprava“ skutkovej vety nemala na totožnosť skutku zásadný vplyv. Úprava skutku po začatí trestného stíhania bola v ďalšom priebehu trestného stíhania nevyhnutná v dôsledku meniacej sa dôkaznej situácie. Podstatným je, že následok uvedený v odsudzujúcom rozsudku zostal v tých najpodstatnejších okolnostiach v úplnosti zachovaný.

Najvyšší súd preto uzatvára, že skutok, zo spáchania ktorého bol obvinený A. právoplatne uznaný za vinného, spočíval od počiatku v tom, že menovaný spolu s už rovnako právoplatne odsúdeným M.

poškodenému I. C. predstierali, že mu uhradia plnenie v peniazoch za prevod bytu napriek tomu, že dotknutý prevod vlastníckeho práva prebehol na podklade bezodplatného dvojstranného právneho úkonu - darovacej zmluvy z dôvodu, aby sa poškodený vyhol povinnosti zaplatiť daň za predaj bytu, hoci nikdy nemali v úmysle túto sumu poškodenému reálne uhradiť; obvinený A. pritom už v čase podpisu darovacej zmluvy vedel, že sa tak nestane a že má ísť len o zneužitie dôvery staršej osoby na neoprávnené získanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

Námietku obvineného spočívajúcu v nezákonnosti vykonaného dokazovania v ním naznačenom smere vo svetle vyššie uvedených právnych úvah preto najvyšší súd vyhodnotil ako vecne nesúvisiacu a ako takú v celosti nedôvodnú.

Vo vzťahu k námietke obvineného týkajúcej sa údajnej nepreskúmateľnosti odsudzujúceho rozsudku okresného súdu v dôsledku chybného postupu odvolacieho súdu spočívajúceho v absencii pokynu na doplnenie dokazovania pri postupe podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku, čím malo dôjsť k takpovediac „bezvýhradnej“ akceptácii právneho názoru odvolacieho súdu o vine obvineného uvádza najvyšší súd nasledovné.

Ak má odvolací súd voči vykonanému rozsahu dokazovania výhrady a tieto konkrétne identifikuje - použijúc formuláciu, že závery prijaté súdom prvého stupňa odporujú základným zásadám logického myslenia, resp. že k tomuto záveru dospel súd prvého stupňa nedôsledne alebo sú vyhodnotenú nepresvedčivým a zjavne mimo rozhodné skutkové okolnosti, ktoré sú predmetom obžaloby, môže odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí uviesť súdu prvého stupňa, v čom vidí v právnych úvahách a skutkových zisteniach súdu prvého stupňa pochybenia. V danej situácii navyše zväčša nie je potrebné súdu prvého stupňa súčasne nariadiť doplnenie dokazovania, resp. zopakovanie už vykonaných dôkazov - platí však, že súdu prvého stupňa nemá byť odňatý voľný priestor na prípadné doplnenie či zopakovanie dokazovania (IV. ÚS 558/2018). Nesmie však výslovné a bez možnosti prípadného odchýlenia záväzne nariadiť, ako má súd prvého stupňa rozhodnúť. Takáto procesná situácia v trestnej veci obvineného nenastala.

Najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd vo svojich zrušujúcich uzneseniach vyslovil svoje nestotožnenie sa s vecným a právnym (ne)vyhodnotením dôkazov - zároveň ale ponechal súdu prvého stupňa dostatočný priestor na nové, autonómne rozhodnutie. Z odôvodnení zrušujúcich uznesení totiž nemožno vyvodiť ani len náznak toho, že by en bloc vylúčil, aby súd prvého stupňa obvineného oslobodil spod obžaloby [či už s poukazom na § 285 písm. a), resp. písm. b) Trestného poriadku]. Rovnako tak žiadnym spôsobom neodňal súdu prvého stupňa autonómny priestor, aby prípadne dokazovanie v tom zodpovedajúcom rozsahu doplnil. Napokon, z rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že tento zamietol návrh obvineného na doplnenie dokazovania o výsluchy svedkov C. a B. (str. 7 druhý odsek), čo vylučuje akékoľvek neprípustné zúženie autonómie súdu prvého stupňa pri prípadnom doplnení dokazovania. Odvolací súd síce nevyvylúčil, že po zrušení a vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie okresnému súdu tento dospeje k výroku o vine, avšak zvýraznil, že tento postup prichádza do úvahy len vtedy, ak bude podľa súdu prvého stupňa preukázané, že sa stal skutok uvedený v obžalobe a že ho spáchal obvinený. Jadrom právnej argumentácie odvolacieho súdu v oboch zrušujúcich uzneseniach je skutočnosť, že okresný súd sa nezaoberal skutkovými okolnosťami uvedenými v obžalobe, ale sústredil sa len na posúdenie fyzickej a duševnej spôsobilosti nebohého I. C. pre účely uzatvorenia predmetnej darovacej zmluvy, čím dospel k nelogickým záverom odporujúcim výsledkom vykonaného dokazovania. Výslovenie tohto názoru zo strany odvolacieho súdu nemôže za žiadnych okolností porušiť právo obvineného na obhajobu a toľž nie zásadným spôsobom tak, ako predpokladá § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd konštatuje, že ani v tejto časti nemohol dovolateľom formulovanú argumentáciu akceptovať ako vecne správnu, a preto ju ako nedôvodnú odmietol, nezistiac dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený v závere podaného dovolania namietal nezohľadnenie neúmerne dlhkej doby trestného stíhania

čoho dôsledkom by malo byť s poukazom na čl. 6 ods. 1 Dohovoru a s tým súvisiacu (aj keď obvineným neoznačenú) judikatúru ESĽP zastavenie trestného stíhania.

K tomu najvyšší súd poznamenáva.

Je nesporné, že v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru má každý právo, aby bola jeho záležitosť spravodlivo prejednaná a rozhodnutá súdom v primeranej lehote. Nijak však nemožno dospieť k právne udržateľnému záveru, podľa ktorého by bolo výslovne priznané obvinenej osobe právo na to, aby v prípade existencie priesťahov (a to i extrémnych) bolo potrebné jej trestné stíhanie zastaviť. Naopak, najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne konštatuje, že zastavenie trestného stíhania obvineného pre priesťahy v konaní je bez ďalšieho nezákonné a neprijateľné (viď napr.: uznesenie, sp. zn. 4To/44/03, z 3. septembra 2003, uznesenie, sp. zn. 5To/3/2004, zo 17. februára 2004, rozsudok, sp. zn. 1To/8/2012, z 10. decembra 2014, uznesenie, sp. zn. 2Tost/11/2014, z 27. mája 2014, uznesenie, sp. zn. 4Tost/1/2013, z 22. januára 2013, rozsudok, sp. zn. 5To/14/2015, z 3. marca 2016, uznesenie, sp. zn. 2Tost/37/2016, zo 6. decembra 2016, uznesenie, sp. zn. 1TdoV/14/2015, zo 14. decembra 2016).

Je potrebné dodať, že momentom spáchania trestného činu vzniká medzi páchatelom a štátom základný hmotnoprávny vzťah, ktorý vyvoláva komplex právnych následkov. Jedným zo základných následkov spáchaného trestného činu je potreba jeho náležitého zistenia a následné spravodlivé potrestanie páchatel'a (§ 1 Trestného poriadku). Povedané inak, štát preto prostredníctvom orgánov k tomu určených rozhoduje o obvinených z trestných činov a zaisťuje ich prípadné potrestanie. Rozhodovanie o vine a treste v rámci trestného konania je nielen právom, ale predovšetkým povinnosťou týchto orgánov (viď rozsudok najvyššieho súdu, sp. zn. 5To/14/2015, z 3. marca 2016).

Tým nie je dotknutý záver, že priesťahy v trestnom konaní, ktoré svojim postupom spôsobili, alebo spolu zaviniли štátne orgány, sú takou skutočnosťou (okolnosťou), ktorá spravidla vyvoláva určité právne následky. Je známe, že judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale i rozhodovacia činnosť ústavných súdov vyvodzuje z porušenia pravidla plynúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (rozhodnutie veci v primeranej lehote) sankcie voči štátu, pričom spravidla býva sťažovateľovi ako forma spravodlivého zadosťučinenia poskytnutá peňažná náhrada za súčasného konštatovania porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, resp. čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. V prípade trestného procesu však u obvineného v dôsledku vzniku neopodstatnených priesťahov zo strany štátu prichádzajú do úvahy jednak peňažné prostriedky nápravy neprimeranej dĺžky trestného konania (priznanie finančného zadosťučinenia), avšak stále aktuálnejšie sú aj prostriedky nepenažnej nápravy neprimeranej dĺžky konania. To znamená, že vzniknuté priesťahy v konaní môžu potom značným spôsobom determinovať výrok o treste u páchatel'a trestného činu.

Možno preto zhrnúť, že zastavenie trestného stíhania obvineného len pre tú skutočnosť, že vec nebola prejednaná a rozhodnutá v primeranej lehote, nemá v súčasnosti v podmienkach slovenskej právnej úpravy svoje vyjadrenie, a preto ani opodstatnenie. Dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obtiažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach, je takou okolnosťou prípadu, ktorá môže odôvodniť pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom (primerane pozri R 10/2011); nikdy však nejde o okolnosť, ktorá by zakladala opodstatnenosť postupu zastavenia trestného stíhania.

Najvyšší súd nezistil naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto dovolanie obvineného odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.